

27.11.2021

Bygningsfornyelse
Teknik- og Miljøforvaltningen

Bygningsfornyelsens Rådgivermøde 2022

Puljer og fokusområder i
ansøgningsrunder 2023

Agenda

1. Nyt fra Bygningsfornyelsen v. Enhedschef Janus Christoffersen (5 min)
2. Puljer til bygningsfornyelse i 2022 v. Mathilde Johnsen (15 min)
3. Opsøgende toiletindsats v. Louise Nordborg Anthon (10 min)
- Pause --- (10 min)
4. Håndbog i Cirkulær Økonomi v. Anders Østerskov Knudsen (10 min)
5. Demoprojekter v. Sofie Bryder Nielsen (10 min)
6. Afrunding og netværk

1. Nyt fra Bygningsfornyelsen

Input til rådgivermøde 2021 - Uddrag af besvarelser:

4

Hvad gør vi godt/hvad skal vi gøre mere af?

- God dialog, og at I ser bygningerne og møder foreningerne
- Pilotprojekter/udvikling + fokus på arkitektur – og samspillet mellem de to
- Fokus på E-F-G energimærker

Hvad skal vi gøre mindre af / plads til forbedringer?

- Integration med byggesagsbehandlingen
- Opsøgende indsats samt materiale til beboere og bestyrelser, så de forstår processen og muligheder

Hvor skal Bygningsfornyelsen fokusere de næste 3-5 år?

- Løfte bestyrelsens bæredygtigheds-kompetencer og støtte udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner
- Arkitekturen og oprindelig udtryk
- Materialemærkning og bæredygtig renovering
- Udvendig efterisolering og solceller på ældre ejendomme

Andre kommentarer?

- Bliv ved med at holde rådgivermøder
- Positivt at man kan ringe til jer
- Godt med ny hjemmeside, hvor KKs indsatser/puljer samles
- Ansæt flere medarbejdere

Ny hjemmeside lanceret

Byfornyelses- puljer

Søg støtte til både renovering, energieffektivisering og rådgivning, hvis din almene eller private boligejendom har et højt energiforbrug, er nedslidt, dårligt isoleret, støjplaget, eller mangler toilet/bad i lejligheden.

Medarbejdernyt:

- Nedenfor ses de nye medarbejdere I kan møde i jeres samarbejde med Bygningsfornyelsen

Sofie Bryder Nielsen

Primære arbejdsområde:
Sagsbehandler på
bygningsfornyelsesager

Julia Loichtl

Primære
arbejdsområde:
Opsøgende toilet-pulje

Karl Jonas Östvall

Primære
arbejdsområde:
Opsøgende toilet-pulje

Line Dea Langkjær

Primære arbejdsområde:
Sagsbehandler på
bygningsfornyelsesager

**Suna Thea Sirek
Uldbjerg**

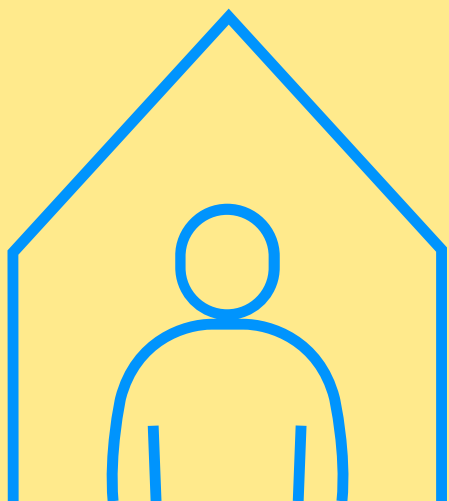
Primære
arbejdsområde:
Sagsbehandler på
bygningsfornyelsesager

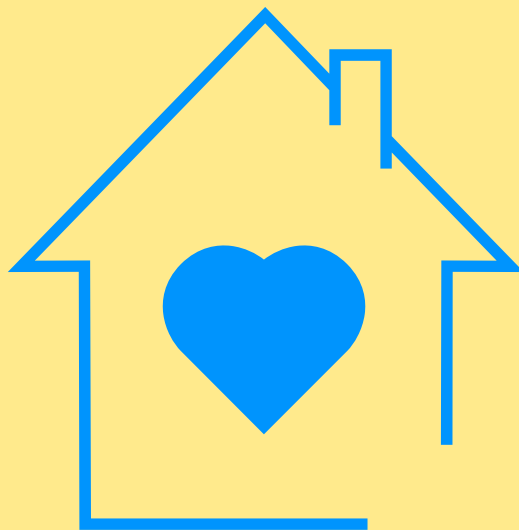
**Katrine Louise
Starling**

Primære
arbejdsområde: Udbud
og sagsbehandler på
toiletpuljen

Prioritering: 3 fokusområder

Sunde & sikre boliger
til alle københavnere

Bevaring og fremtids-
sikring af Københavns
arkitektoniske egenart

Grøn omstilling af byens
private boligejendomme

2. Puljer til bygnings- fornyelse i 2022

Brug byfornyelsespuljer.kk.dk

- **Bygningsfornyelsespuljer**

- Bygningsrenoveringspulje
- Støjpulje
- Toiletpulje
- Energioptimering i Områdefornyelser

- **Andre puljer som kan være relevante**

- Energitjek (gratis opdateret energimærke og gennemgang af varmekælder for E-F-G ejendomme)
- Biodiversitetspuljen

.. med flere – siden opdateres løbende

Byfornyelsespuljer

Søg støtte til både renovering, energieffektivisering og rådgivning, hvis din almene eller private boligjendoms har et højt energiforbrug, er nedslidt, dårligt isoleret, sløvsaget, eller mangler toilet/bad i lejligheden.

Energitjek

Søg om tilskud til et opdateret energimærke og gennemgang af fjernvarmcentral/ventilationsanlæg. Pulsen er til etageejendomme med energimærke E, F eller G, eller uden et energimærke.

Toiletpuljen

Søg støtte til at etablere et badeværelse inde i lejligheden, hvis du har toilet på bagtrappen, bad i kælderen eller en brusekabine i balkonnet.

Energieffektivisering gennem data

Søg støtte til at optimere almene boligafdelingens forbrug ved hjælp af databaserede energieffektiviseringsværktøjer.

Bygningsrenoveringspuljen

Søg støtte til et større renoveringsprojekt i din andelsforening, ejerforening eller private udlejer/ejendoms ejer.

Støjpuljen

Søg støtte til støjdæmpende vinduer, hvis din andelsforening, ejerforening eller private udlejer/ejendoms ejer ligger ud til en meget trafikket vej.

Livscyklusanalyser

Søg støtte til rådgivningspiller i forbindelse med livscyklusanalyser (LCA) og totaløkonomi-vurderinger (TOC), hvis I er almen boligorganisation eller alment boligelskab.

Energiptimering i Områdefornyelser

Søg støtte til mindre renoveringer der

Bylivsgadepuljen

På hjælp til at gøre din vej grønere, med mindre biltrafik og mere plads til ophold

Biodiversitetspuljen

På støtte til projekter der skaber mere natur og bedre biodiversitet i København

Vigtige undersider på byfornyelsespuljer.kk.dk

- **Krav og anbefalinger:** Overblik over vores krav og anbefalinger, sorteret efter tema/bygningsdel
 - byfornyelsespuljer.kk.dk/bygningsfornyelse-krav-og-anbefalinger
- **Tilbagebetaling af støtte:** ved salg af ejendommen indenfor 20 år
 - byfornyelsespuljer.kk.dk/tilbagebetaling-af-stoette

Vi modtager meget gerne feedback på siden, hvis I har spørgsmål eller forslag til forbedringer.

Bygningsfornyelse - krav anbefalinger

Læs mere om de overordnede arkitektoniske, tekniske og miljømæssige krav og anbefalinger der gælder når I får byfornyelsesstøtte til jeres renovering, og få inspiration til grønne løsninger.

Publikationer og inspiration

- ✚ [BÆREDYGTIG RENOVERING](#): Inspirationskatalog
- ✚ [BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER](#): Byggesagsbehandlings retningslinjer
- ✚ [BEGRØNNING](#): Grønne løsninger - 5 greb til en grønnere storby
- ✚ [SOLCELLER](#): læs mere om mulighederne på kk.dk/solceller
- ✚ [EKSEMPELSAMLING](#): Tidligere støttede renoveringsprojekter
- ✚ [MILJØKRAV](#): Find udførlige vejledninger til hver pulje her
- ✚ [Hvis jeres ejendom er bevaringsværdig, læs retningslinjer her](#)

En arkitekt fra Bygningsfornyelsen, oftest jeres kontakt hos os, skal inddrages undervejs i byggeprocessen for at godkende væsentlige arkitektoniske valg. Dette kan dreje sig om design af vinduer og tagkviste, besigtigelse af farveprøver på facade m.m.

Hvilke konkrete beslutninger Bygningsfornyelsen skal inddrages i vil generelt blive aftalt før byggeprocessen går i gang, men det er jeres ansvar at invitere jeres kontaktperson til besigtigelse i god tid.

Krav og anbefalinger, A-Z

- + [Energibesparelser](#) (gælder bygningsrenoveringspuljen)
- + [Livscyklusvurdering](#) (gælder bygningsrenoveringspuljen)
- + [Miljøvenlige byggematerialer og byggeplads](#) (gælder alle puljer)

Bygningsrenoveringspuljen

→ **STØRRE RENOVERINGSPROJEKTER**

Helhedsvurdering – med særlig vægt på:

- Manglende toilet/bad/fjernvarme
- Placering i udsat by/Områdefornyelse
- Dårligt energimærke og/eller stor forbedring
- Dårligt indeklima, herunder plaget af trafikstøj
- Demonstrationsværdi som kan skaleres til andre

Ca. 100 mio. kr. i støtte per år.

Ansøgningsfrist: 7. marts 2023

Kvalificeret ansøgning: 22. august 2023

Bygningsrenoveringspuljen

Støttesatser (maksimeret i tilsagn)

- Demonstrationsprojekter
1/2 støtte, max 150.000 kr. pr. lejlighed
 - Alm. bygningsfornyelse SAVE 1-4
1/2 i støtte, max. 125.000 kr. pr. lejlighed
 - Alm. bygningsfornyelse SAVE ≤ 5
1/3 støtte, max 100.000 kr. pr. lejlighed
 - Tillæg ved manglende WC/bad
75.000 kr. pr. lejlighed uden bad, 125.000 kr. pr. lejlighed uden WC
-
- ➔ Samlede udgifter for A/B og E/F.
 - ➔ Vedligeholdelsesudgifter for udlejningsejendomme. Hertil indfasningsstøtte.

Bygningsrenoveringspuljen

OBS punkter

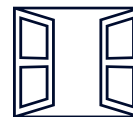
- Alle toilet/bad mangler skal udbedres (men ekstra støtte v. manglende toilet er øget til 125.000 kr.)

Ny praksis for energiberegninger

- Energimærke må max være 2 år gammelt ved kvalificeret ansøgning
- Rådgiver skal udføre energiberegning på projektet, med forventet nyt energimærke og kW/m² før og efter.
- Opdateret energimærke skal afleveres sammen med regnskab

Støjpuljen

→ TRAFIKSTØJDÆMPNING AF VINDUER

- Støjbelastning på gadeside ≥ 58 dB
- Nedslidte vinduer (>25 år), der er dårligt isoleret mod støj
- Forsatsruder/nye vinduer skal fastholde eller højne arkitektonisk bevaringsværdi
- Ejendomme prioriteres efter størst støjbelastning og andel af støjplagede boliger

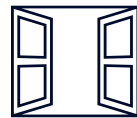
Pulje på 45 mio. kr. i 2022-25, med to årlige ansøgningsrunder.

Ansøgningsfrister i 2023:

18. april og 3. oktober

Støjpuljen

Støttesatser (maksimeret i tilsagn)

Tilskud udgør 1/3 af udgiften i kontant støtte, dog med et max. støttebeløb pr. vindue

- SAVE 1-4 max. 8.000 kr. pr. vindue
- SAVE ≤ 5 max. 6.500 kr. pr. vindue

OBS: Der ydes ikke indfasningsstøtte til udlejningsejendomme.

Toiletpuljen

→ ETABLERING AF WC OG/ELLER BAD

- Manglende toilet og/eller badeværelse inde i lejligheden (støtte til etablering)
- Ingen støtte hvis der er gulvafløb i indeliggende toilet
- Kan søges af enkeltbeboere eller ejendommen

Pulje på i alt 50 mio. kr. løber indtil 2025

Ansøgningsfrist:
Løbende

Toiletpuljen

Støttesatser (maksimeret i tilsagn)

- Manglende toilet & bad
1/2 støtte, max 125.000 kr. pr. lejlighed
- Manglende bad
1/3 i støtte, max. 75.000 kr. pr. lejlighed

Supplerende indsatser i 2023-25

- Opsøgende arbejde fra boligkommissionen ift. ejendomme med toiletmangler
- Rådgivningsstøtte til etablering af nyt badeværelse (budgetramme på op til 15 mio. kr.; opgave udbydes)

Genhusning

- Genhusning efter byfornyelseslovens minimumsregler
- Lejer har ret til permanent genhusning ved lejestigning over 202 kr./m² (2022-niveau)
- Udgifter til midlertidige wc/bad-faciliteter i byggeperioden er støtteberettiget
- Mulighed for genhusning beror på den individuelle sag

Ansøgningsfrister i 2023

(forbehold for ændringer)

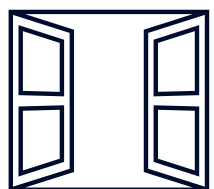
Bygningsrenovering

7. marts (første runde ansøgning)
→ 22. august (kvalificeret ansøgning)

Energitjek

Løbende

Støjpuljen

18. april
03. oktober

Energioptimering i Områdefornyelser

1. maj

Toiletpuljen

Løbende

Spørgsmål?

(spørgsmål, input eller kommentarer modtages også altid gerne
pr. mail til bygningsfornyelse@tmf.kk.dk)

3. Opsøgende toiletindsats

Københavns Boligkommissionen

Den første saneringslov, lov nr. 212 af 31. maj 1939 om boligtilsyn og sanering af usunde bydele.

Tilsynspligt iflg. Byfornyelseslovens kapitel 9:

Kommunen skal føre tilsyn med ejendomme, som benyttes til beboelse eller ophold, når det vurderes, at de ved deres beliggenhed, indretning eller andre forhold er sundheds- eller brandfarlige.

- Beskyttelse mod **kulde, fugtighed, varme og støj.**
- Fyldestgørende adgang til **dagslys.**
- Mulighed for **luftfornyelse og opvarmning.**
- Tilfredsstillende **indeklima.**
- Godt og tilstrækkeligt **drikkevand.**
- Behørigt **afløb for spildevand.**
- **Brandsikre.**
- **Tilfredsstillende adgang til wc.**

Boligkommissionen

Boligkommissionen består af 11 medlemmer der sidder i én valgperiode.

Medlemmerne er valgt af Københavns Borgerrepræsentation, og består af Teknik- og Miljøborgmesteren, 2 politikere, 4 teknisk sagkyndige, 1 lejer- og 1 grundejerrepræsentant / 2 repræsentanter for almene boliger.

Boligkommissionen mødes normalt 2 gange om året, og behandler sager som Sekretariatet indstiller.

Opsøgende indsats

Boligkommissionen har besluttet, at der skal igangsættes en opsøgende indsats af boliger med udeliggende toilet.

Der anvendes udtræk fra BBR til at finde de ejendomme, der skal undersøges.

Der er på nuværende tidspunkt ca. 3000 boliger med udeliggende toilet.

Evt. fejl i BBR-registret vil blive tilrettet ifm. gennemgangen.

Prioritering

1. Ejendomme med boliger der deler udeliggende toilet.
2. Antal af udeliggende toiletter i ejendommen.

Boligkommissionen fastsætter normalt fristerne for kondemnering begrundet i udeliggende toilet indenfor et spænd på ca. 5 år og indtil nuværende lejers fraflytning – alt afhængig af de øvrige forhold i ejendommen.

Ejendomme der har søgt om byfornyelsesstøtte, vil ikke blive kondemneret (med mindre de frafalder på et senere tidspunkt).

Mere info om Boligkommissionen

Skriv til: Boligkommissionen@tmf.kk.dk

Boligkommissionens beretninger udkommer hver 4. år.

Seneste udgave af beretningen og mere info findes på Kommunens hjemmeside:

www.kk.dk/borger/bolig-og-byggeri/soeg-stoette-til-byggeprojekt/bor-du-i-en-usund-bolig/boligkommissionen

Spørgsmål?

(spørgsmål, input eller kommentarer modtages også altid gerne
pr. mail til bygningsfornyelse@tmf.kk.dk)

Pause

4. Håndbog i cirkulær økonomi

Byggeri København (ByK)

Bæredygtighed i egne
byggerier

Agenda

Hvem er ByK?

Krav i bygningsreglementet fra 2023

- Kg. CO2/m2/år

Tilgang til cirkulær økonomi

- Håndbog i Cirkulær Økonomi
- CØ-pyramiden

Erfaringer i egne byggerier

- Eksempler
- Fremtidig tilgang

Byggeri København (ByK)

Krav i Bygningsreglementet 2023

Cirkulær Økonomi

Erfaringer i ByKs egne byggerier

Center for Diabetes
Selektiv nedrivning
Træbyggeri

Jacob Michaelsens
Minde
Test af principper og
roller ift. selektiv
nedrivning

De Gamles Bys Skole
Selektiv nedrivning

Rønnebo
Selektiv nedrivning
med fokus på
genbrug af beton

Harrestrup Å Skole
Selektiv nedrivning

2 projekter

Ketsjersportens Hus
Den cirkulære
bygning

Frankrigsgade svømmehal
Det cirkulære vådrum

Center for
specialundervisning
for voksne
Den cirkulære
skillevæg

Heerup Skole
CLT-byggeri

Vejlands Allé Skole
CO2-krav og muligt
træbyggeri

Hafnia
Genbrug af rum

Beton
Stål
Materialepas

Budget 2022
1-2 nybyggerier

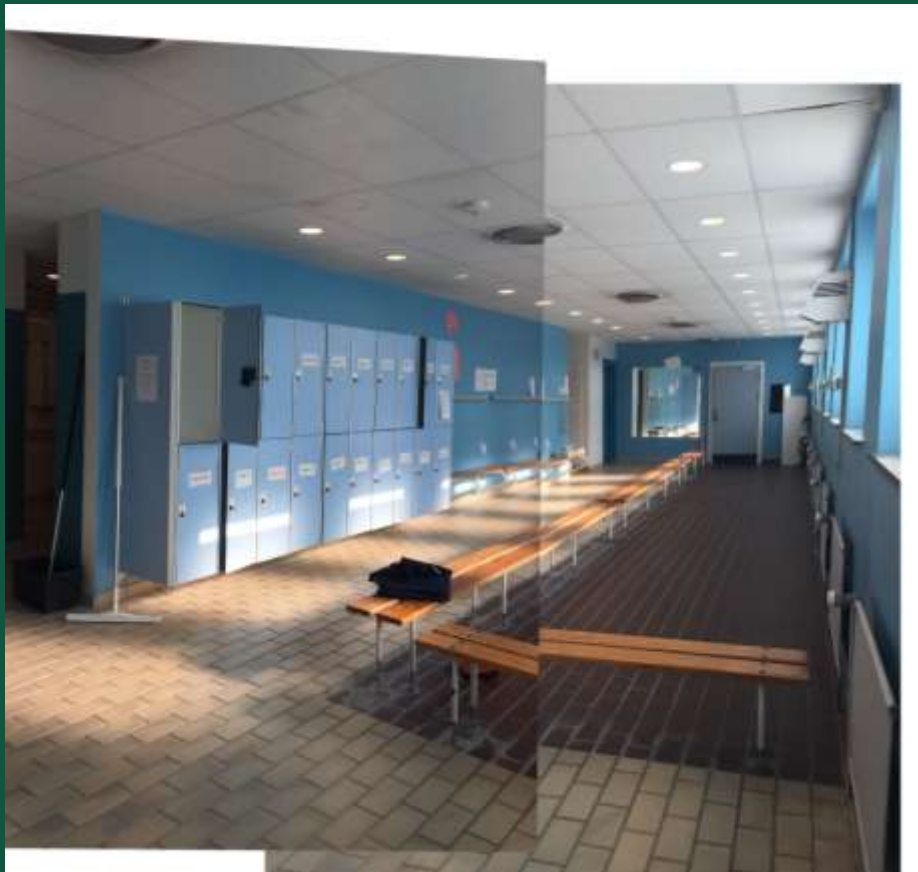
Lavemissionsklassen

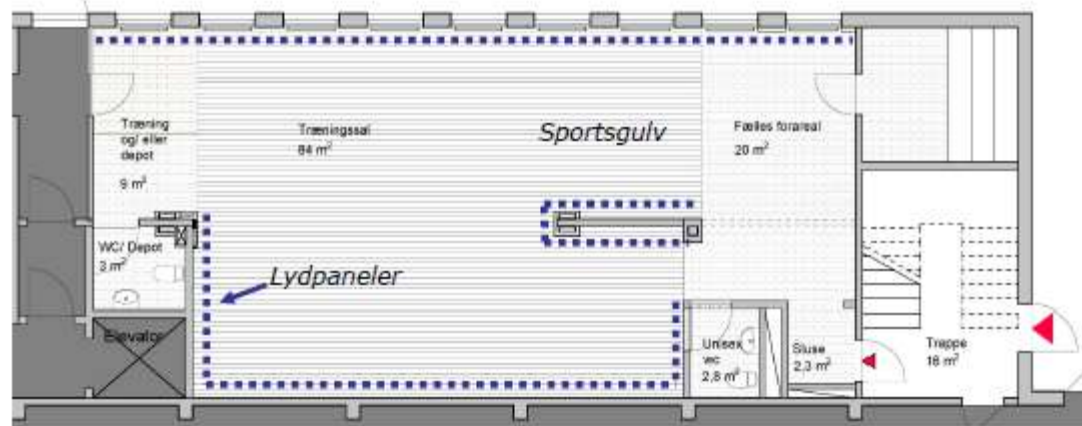
Renovering
+ombygning

Budget 2023
1-2 nybyggerier
1 eksisterende byggeri

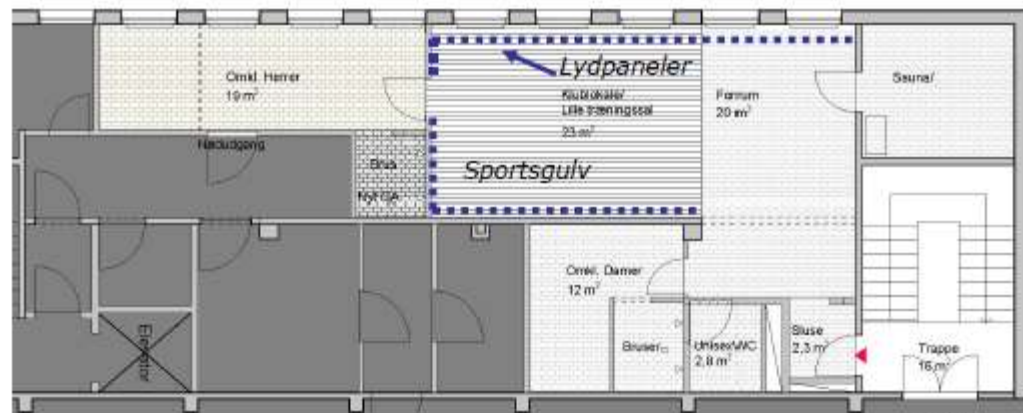
17 fokusprojekter

Fra vådrum til karatehal

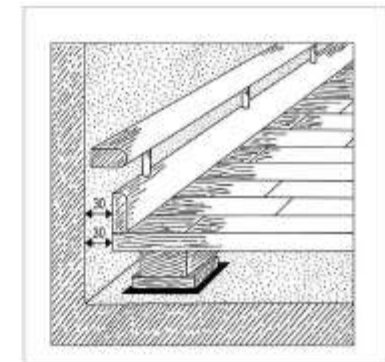
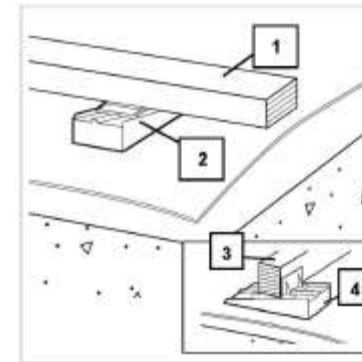

Stueplan

1. sal

Fra lægningsvejledning

Strøsystemet optager de niveauspring der er i det underliggende klinkegulv

Før afmontering af klinker

*Første metode ved brug af mejsel:
Ridse fugen af og derefter slå flisen af.
Resultat: 128 hele fliser*

*Anden metode ved brug af finecutter:
Resultat: Ud af 40, kom 25 hele fliser
af*

Påbegyndt nedtagning af fliser

De nedtagne fliser

Fliserne blev genanvendt andetsteds i projektet, hvor der tidligere var dørhul.

Heerup Skole

Tilbygning til specialskole i krydslamineret træ (CLT)

ByK
Økonomiservice

Heerup Skole Kapacitetsudvidelse
Frederiksgårds Allé 13, Vanløse

EU-udbud af Totalrådgivning
Opgavebeskrivelse

14. januar 2021

KK har ikke tidligere opført CLT-byggeri og vil bruge kapacitetsudvidelsen af Heerup Skole til at drage erfaring med CLT-byggeri.

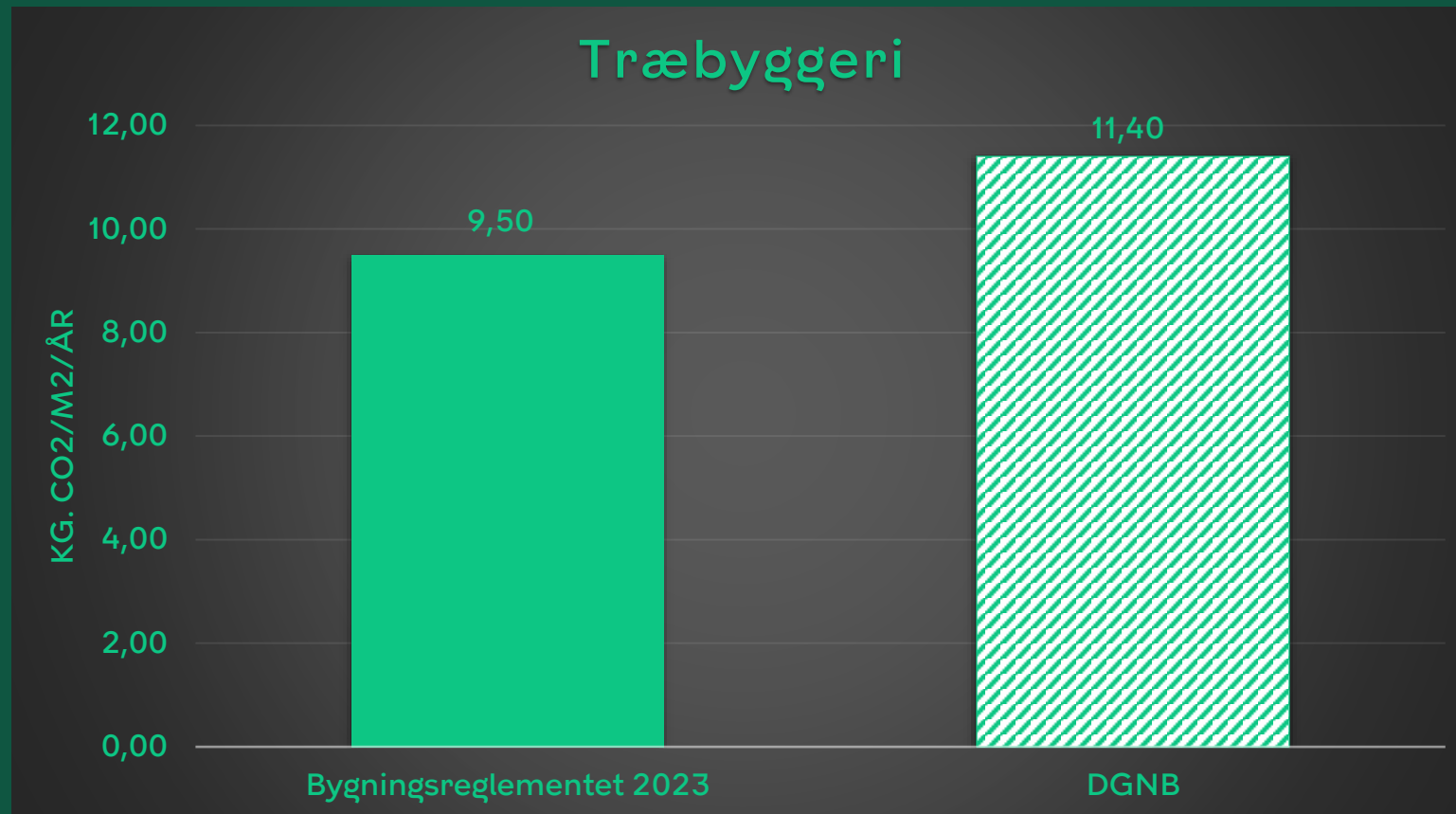
Projektet er en læringsproces for ByK og har politikernes bevågenhed og interesse.

Der skal derfor kunne redegøres for:

- Hvordan de afsatte midler til CLT er anvendt.
- Positive og negative forhold ved at bygge i træ, fx optimeringsmuligheder i forhold til planlægning og udførelse.

Der skal desuden udarbejdes nedenstående for at kunne vurdere effekten af løsningen med anvendelse af CLT i forhold til traditionelt byggeri med beton som bærende element:

- En Livscyklusvurdering, Life Cycle Assessment (LCA), der viser CO2-forbruget.
- En totaløkonomisk beregning.

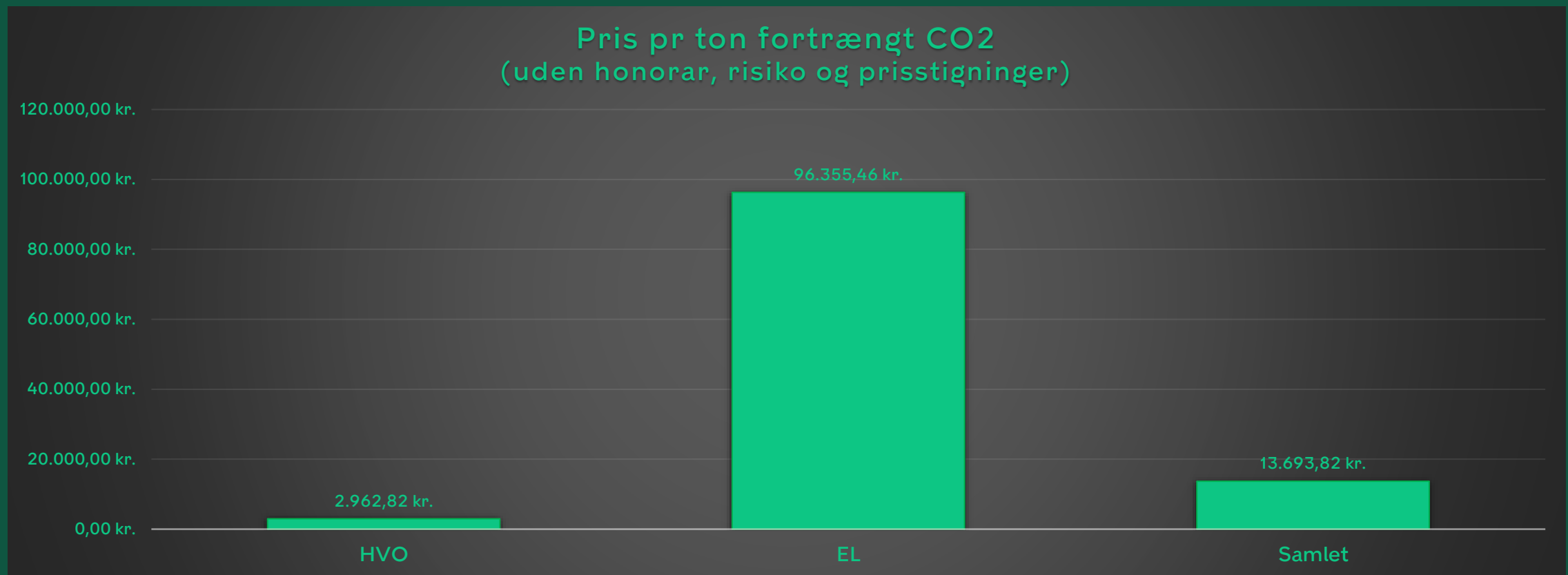

Fossil- og emissionsfrie byggepladser

FOSSIL- OG EMISSIONSFRIE BYGGEPLADSER

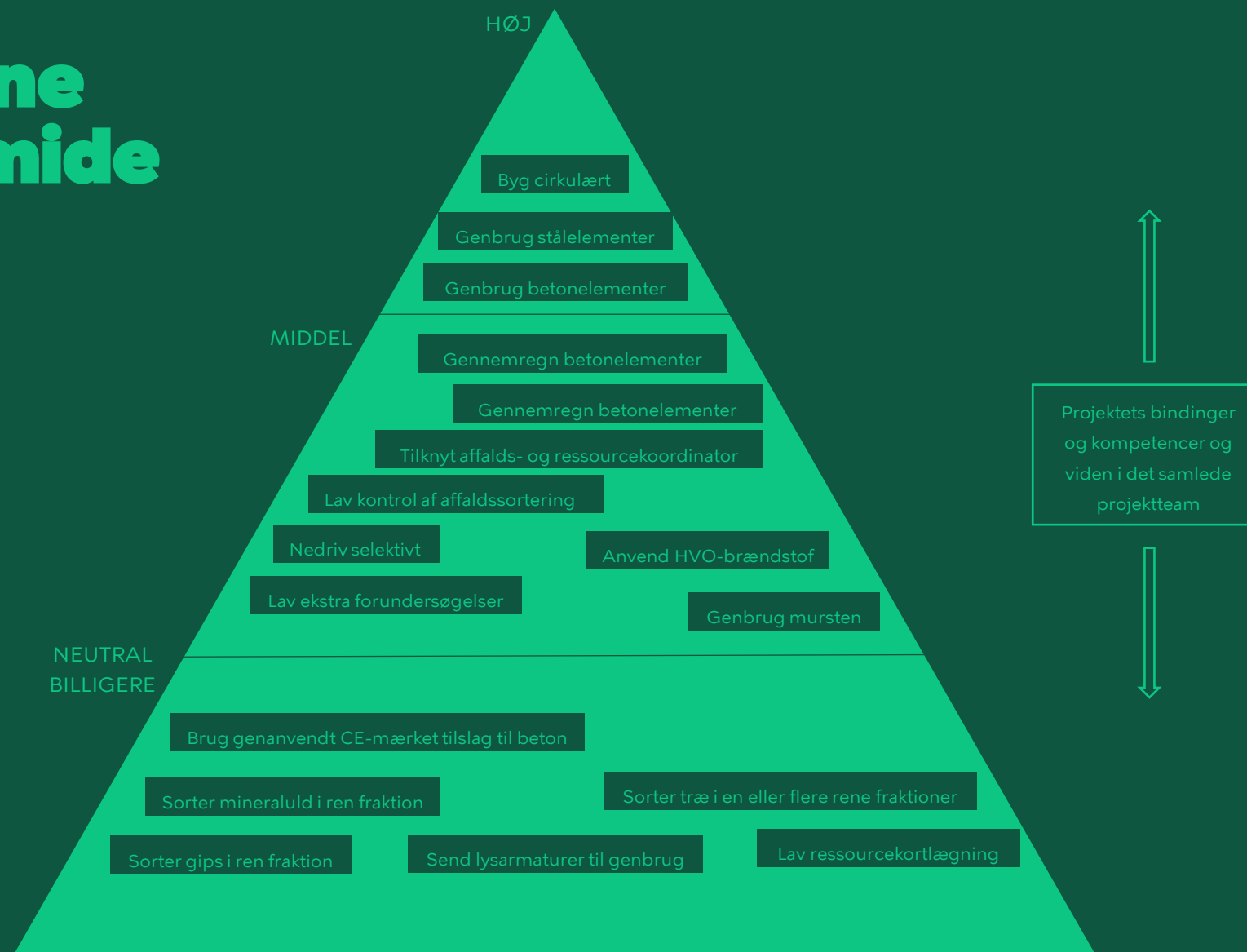
FOSSIL- OG EMISSIONSFRIE BYGGEPLADSER

Vi arbejder hen imod / politikerne vil gerne vide

Løsninger	Kr. pr. ton sparet CO2
Træbyggeri	<i>X kr.</i>
Fossil- og emissionsfrie arbejdsmaskiner	<i>Y kr.</i>
Affaldssortering af gips	<i>Z kr.</i>
Genbrug af betonelementer	<i>A kr.</i>
Renovering som alternativ til nybyg	<i>B kr.</i>
...	<i>C kr.</i>

Den grønne prispyramide

Spørgsmål?

(spørgsmål, input eller kommentarer modtages også altid gerne
pr. mail til bygningsfornyelse@tmf.kk.dk)

5. Demoprojekter

Københavns Kommune

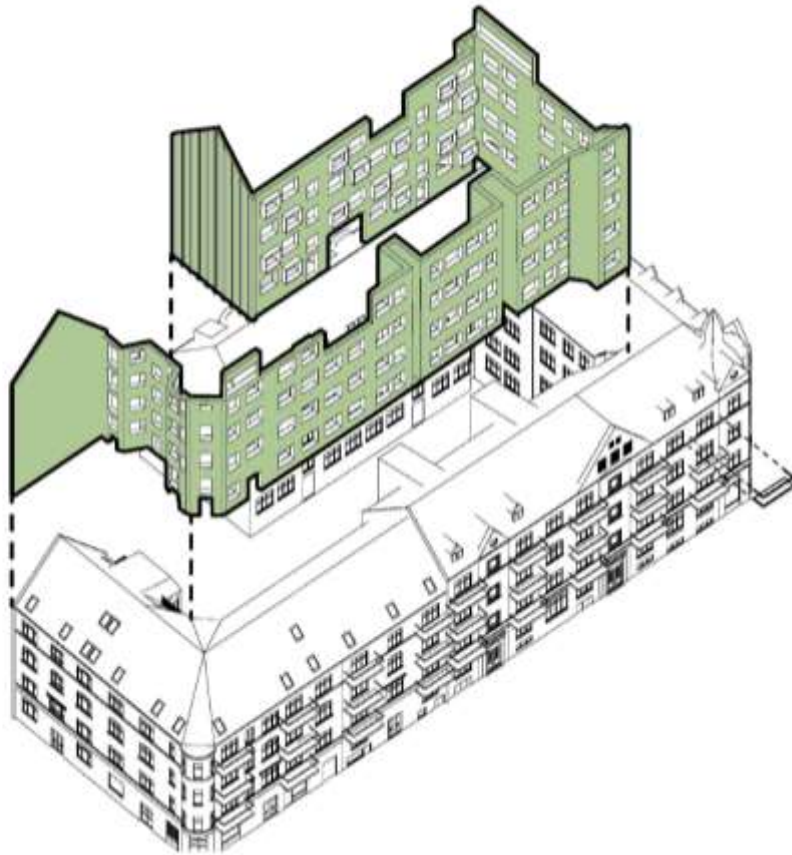
v. Sofie Bryder Nielsen

CALL FOR CASES

Klimakarréens facadeløsning

Facadeløsningens værdier

- Større vinduesåbninger og altaner
 - Mere lys
- Integrerede tekniske installationer (vand, el og ventilation)
 - Bedre luft og indeklima
- Ophæng til begrønning
 - Kvaliteten i gårdrummet
- Sektionsopdelt i lodrette felter (let at tilpasse og vedligeholde)
 - Bæredygtig i drift

Den eksisterende facade.

Vedligeholdelses efterslæb omfatter murværkets fuger, vinduer, sølbænke, tagfod samt udvendige el- og vvs installationer.
Utæthed vedr. lufttætheden (infiltration) og opfugtet murværk

Isolering/underkonstruktion

Udgangspunkt Isover Plus system - videreudvikles i forhold til at optage facadernes spring, sokkel- og tagfodsdetaljer.
Der arbejdes med kombinationer af flere isoleringstyper i forhold til tilpasning, høj ydeevne og teknisk isolering.
Ny effektiv vindstopning og redagørelse for diffusion.

Teknik/ventilation

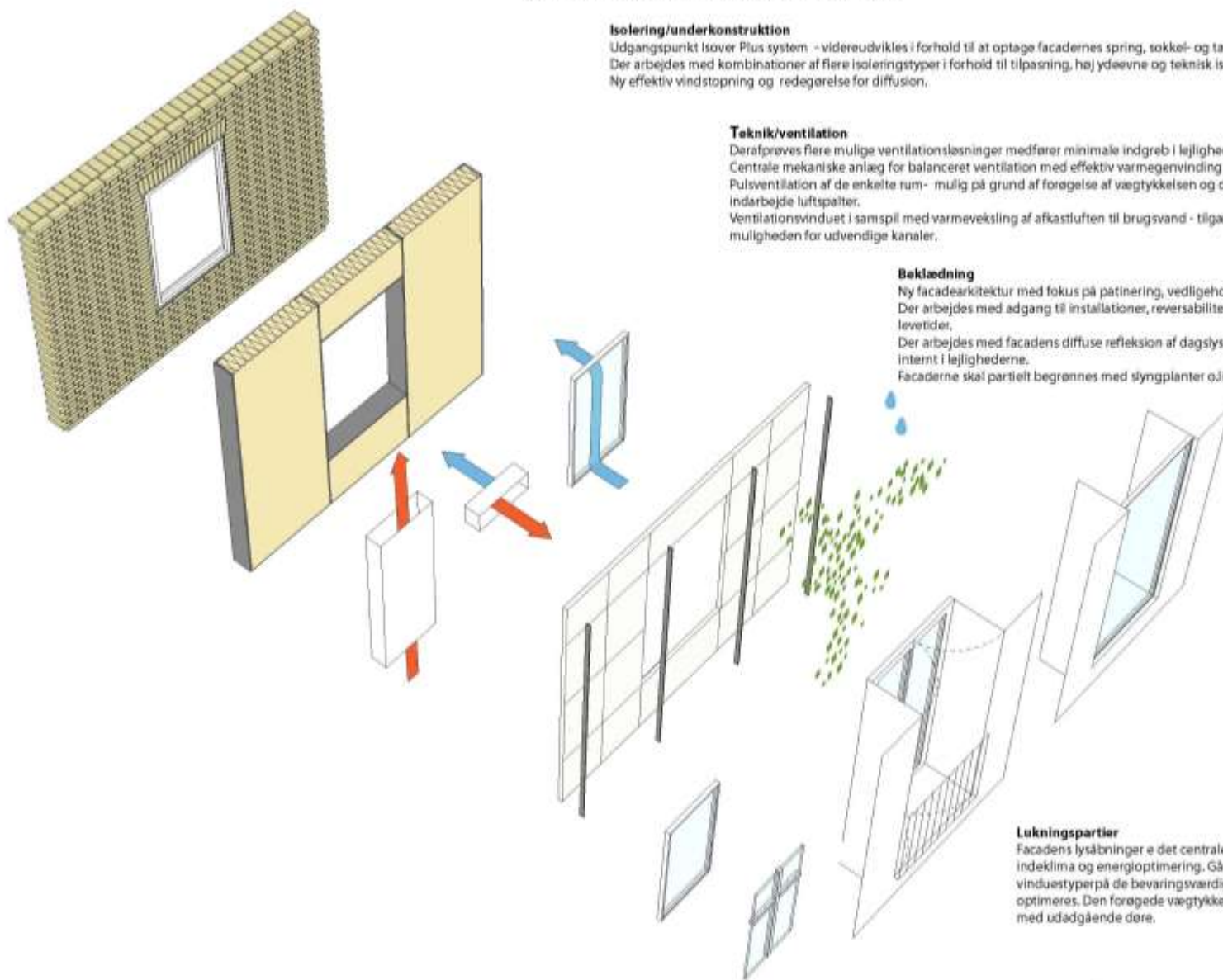
Derafprøves flere mulige ventilationsløsninger medfører minimale indgreb i lejlighederne, som muliggøres af konceptet.
Centrale mekaniske anlæg for balanceret ventilation med effektiv varmegenvinding - muliggjort af udvendig kanalføring.
Pulsventilation af de enkelte rum - mulig på grund af forøgelse af vægtykkelsen og det arkitektoniske arbejde med at indarbejde luftspalter.
Ventilationsvinduet i samspil med varmeveksling af afkastluften til brugsvand - tilgængelig i forhold til de nye vinduer og muligheden for udvendige kanaler.

Beklædning

Ny facadearkitektur med fokus på patinerung, vedligehold, slagstyrke, mv.
Der arbejdes med adgang til installationer, reversibilitet i montagen og symmetri i forhold til den samlede konstruktions levetider.
Der arbejdes med facadens diffuse refleksion af dagslys i forhold til effekten på dagslysniveauet på gårdens flade og internt i lejlighederne.
Facaderne skal partielt begrænses med slynplanter o.lign. Der indarbejdes drypvandingsystem.

Lukningspartier

Facadens lysåbninger er det centrale element i forhold til forøgelse af bo-kvalitet og forbedring af indeklima og energioptimering. Gårdfacadens nye arkitektur gør det muligt at introducere nye vinduestyper på de bevaringsværdige bygninger hvor energi, opsparelse, åbnefunktion kan optimeres. Den forøgede vægtykkelse åbner for en bl. karnapper, vægnicher og franske altaner med udadgående døre.

Tryk på Esc for at afslutte fuld skærm

1. Eksisterende bygning

Her ses den oprindelige gårdfacade i Thomas Laubs gade før renovering

|| chrome-extension://jdopnakmnlnccgpfpmjmdjjohmcdgabp deler din skærm.

Stop deling

Skjul

<<

< Forrige

Næste >

>>

Fokus: ejendomme der vil..

- Melde ind og **afprøve** facadeløsningen med sparring undervejs baseret på erfaringer fra Klimakarréen.
- Indgå i en **case-samling**, der folder forskellige variationer af facadeløsningen ud.
- Blive en del af **videreudviklingen**, så facadeløsningen bliver en forankret metode i renoveringen af københavnske ejendomme.

Videreudviklingen

- Politisk fokus på genbrug og genanvendelse af eksisterende bygninger.
- Teste mulighederne for at reducere mængden af nye materialer i byggeriet.
- Opbygge viden om barrierer og potentialer i at bygge med genbrug.

Sådan gør I

- Send gerne en interesseltekendegivelse til arkitekt Sofie Bryder Nielsen på uv19@kk.dk.
- Hold jer opdateret på hjemmesiden:
byfornyelsespuljer.kk.dk/demonstrationsprojekter
- Send første ansøgning ind gennem Bygningsrenoveringspuljen **7. marts**. Afkryds "Bæredygtige tiltag" i skemaet og skriv "CALL FOR CASES" i beskrivelsen.
- Hvis I bliver indstillet til byfornyelsesstøtte, vil det som udgangspunkt være i støttekategorien til demonstrationsprojekter.

Spørgsmål?

(spørgsmål, input eller kommentarer modtages også altid gerne
pr. mail til bygningsfornyelse@tmf.kk.dk)

6. Afrunding og netværk

